

PROJEKT

Komisja Nadzoru Finansowego

Rekomendacja L

dotycząca roli biegłych rewidentów w procesie nadzoru nad bankami oraz
spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi

Warszawa,

2018 r.

I. Wstęp

Niniejsza Rekomendacja jest wydana na podstawie art. 137 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1876 z późn. zm.), art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 2065 z późn. zm.) oraz art. 11 ust. 1 i art. 67 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 621 z późn. zm.) i stanowi nową Rekomendację L Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: KNF) dotyczącą roli biegłych rewidentów w procesie nadzoru nad bankami oraz spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi.

Znowelizowana Rekomendacja L wdraża nowy model współpracy pomiędzy uczestnikami procesu badania sprawozdań finansowych i sprawowania nadzoru nad jednostkami zainteresowania publicznego, tj. pomiędzy biegłym rewidentem, organem nadzoru oraz podmiotem nadzorowanym objętym obowiązkiem badania sprawozdania finansowego, w kierunku wypracowania relacji o charakterze bardziej partnerskim i mniej hierarchicznym. W ocenie Komisji Nadzoru Finansowego, taka strategia komunikacyjna powinna zaowocować wzrostem skuteczności i efektywności nadzoru publicznego nad jednostkami zainteresowania publicznego jakimi są m.in. banki oraz SKOK-i, a także niezależności biegłych rewidentów i jakości badania sprawozdań finansowych z korzyścią dla wszystkich uczestników rynku finansowego, a w konsekwencji powinna wzmocnić stabilność i bezpieczeństwo sektora finansowego.

Wydanie znowelizowanej Rekomendacji L zapewni spójność wytycznych KNF w odniesieniu do roli biegłych rewidentów i firm audytorskich w procesie nadzoru nad bankami i spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa krajowego i wspólnotowego oraz standardami rynkowymi.

Niniejsza Rekomendacja stanowi zbiór dobrych praktyk w zakresie współpracy biegłych rewidentów i firm audytorskich z organem nadzoru finansowego w obszarze wymiany danych i informacji pozyskiwanych przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie w toku badania ustawowego sprawozdań finansowych banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz mających znaczenie dla realizacji celów nadzoru nad wskazanymi podmiotami, które przedstawiają oczekiwania KNF wobec banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie postępowania zgodnego z przepisami ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach

audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U z 2017 r. poz. 1089 z późn. zm., dalej: ustawa o biegłych rewidentach).

Zasady i wytyczne zawarte w znowelizowanej Rekomendacji L dotyczące relacji pomiędzy organem nadzoru finansowego a firmami audytorskimi i biegłymi rewidentami uwzględniają zmiany otoczenia regulacyjnego, wynikające w szczególności z reformy rynku usług audytorskich zarówno w ramach Wspólnoty Europejskiej, jak i na poziomie krajowym oraz zmieniającej się praktyki rynkowej w zakresie roli firm audytorskich i biegłych rewidentów w procesie nadzoru nad bankami oraz spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi.

Rekomendacja uwzględnia m.in. Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydane przez KNF w dniu 22 lipca 2014 r., jak również akty prawne Unii Europejskiej oraz standardy wydawane przez inne instytucje nadzorcze i branżowe, w tym:

- uregulowania Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/56/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającej Dyrektywę 2006/43/WE w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych,
- uregulowania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, zwanym dalej "Rozporządzeniem nr 537/2014",
- Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (European Banking Authority; EBA) nr EBA/GL/2016/05 z dnia 7 listopada 2016 r. dotyczące komunikacji pomiędzy właściwymi organami nadzorującymi instytucje kredytowe a biegłym(i) rewidentem(-ami) i firmą(-ami) audytorską (-imi) w sprawie przeprowadzania ustawowych badań instytucji kredytowych (*Guidelines on communication between competent authorities supervising credit institutions and the statutory auditor(s) and the audit firm(s) carrying out the statutory audit of credit institutions*),
- Rekomendację H dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach przyjętą uchwałą KNF nr 141/2017 z dnia 25 kwietnia 2017 r.

Rekomendacja L kierowana jest do instytucji kredytowych rozumianych jako podmioty, których działalność opiera się na przyjmowaniu depozytów lub innych funduszy podlegających zwrotowi od klientów oraz na udzielaniu kredytów na własny rachunek.

Postanowienia Rekomendacji powinny być stosowane z uwzględnieniem zasady proporcjonalności, w tym z uwzględnieniem strukturalnych różnic i specyfiki działalności prowadzonej przez podmioty nadzorowane objęte jej zakresem (w szczególności w odniesieniu do spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych).

Komisja Nadzoru Finansowego oczekuje, że niniejsza Rekomendacja zostanie wprowadzona w bankach oraz spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych nie później niż do dnia 31 marca 2019 r.

II. Definicje

- 1) **Badanie ustawowe** - badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej lub badanie rocznego sprawozdania finansowego, którego obowiązek przeprowadzania wynika z art. 64 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 395, z późn. zm., zwana dalej: ustawą o rachunkowości), przepisów innych ustaw lub przepisów prawa Unii Europejskiej, przeprowadzane zgodnie z krajowymi standardami badania, zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o biegłych rewidentach;
- 2) **Biegły rewident** – osoba wpisana do rejestru biegłych rewidentów wykonująca zawód w imieniu firmy audytorskiej, o której mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o biegłych rewidentach;
- 3) **Kluczowy biegły rewident** zgodnie z art. 2 pkt 12 ustawy o biegłych rewidentach:
 - a) w przypadku badania sprawozdania finansowego - biegły rewident wyznaczony przez firmę audytorską jako w głównym stopniu odpowiedzialny za przeprowadzenie badania w imieniu firmy audytorskiej, lub
 - b) w przypadku badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej - biegły rewident wyznaczony przez firmę audytorską jako w głównym stopniu odpowiedzialny za przeprowadzenie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w imieniu firmy audytorskiej na poziomie jednostki dominującej danej grupy kapitałowej oraz biegły rewident wyznaczony jako w głównym stopniu odpowiedzialny za przeprowadzenie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej na poziomie istotnych jednostek zależnych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym danej grupy kapitałowej, lub
 - c) biegły rewident podpisujący sprawozdanie z badania;
- 4) **Zespół wykonujący badanie** - wszystkie osoby zaangażowane w przeprowadzenie badania, w tym w szczególności zespół biegłych rewidentów, osoby przeprowadzające kontrolę jakości wykonania zlecenia i kadrę kierowniczą wyższego szczebla, oraz osoby odbywające aplikację, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt. 5 ustawy o biegłych rewidentach, uczestniczące w przeprowadzonym badaniu oraz zatrudnione przez firmę audytorską ekspertów i inne osoby

wykonujące, w ramach danego badania, czynności na zlecenie lub pod kontrolą biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej, zgodnie z art. 2 pkt 16 ustawy o biegłych rewidentach;

- 5) **Firma audytorska** - jednostka uprawniona do przeprowadzania badania sprawozdań finansowych, w której badania sprawozdań finansowych przeprowadzają biegli rewidenci, wpisana na listę, o której mowa w art. 57 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach i prowadząca działalność w jednej z dozwolonych form określonych ww. w ustawie;
- 6) **Firma audytorska grupy** - firma audytorska przeprowadzająca badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego danej grupy kapitałowej zgodnie z art. 2 pkt 13 ustawy o biegłych rewidentach;
- 7) **Zasady wyboru firmy audytorskiej** – regulacje wewnętrzne banku, o których mowa w art. 130 ust. 1 pkt 5 i 7 ustawy o biegłych rewidentach.
- 8) **Komisja Nadzoru Audytowego** - organ, o którym mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach sprawujący nadzór publiczny m.in. nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta i działalnością firm audytorskich;
- 9) **Organ zarządzający** – zarząd instytucji kredytowej;
- 10) **Komórka kontroli wewnętrznej** – komitet audytu lub inny organ nadzorczy lub kontrolny, któremu powierzono funkcję komitetu audytu w instytucji kredytowej;
- 11) **Organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe** - organ, który zgodnie z obowiązującymi instytucję kredytową przepisami prawa oraz statutem jest uprawniony do zatwierdzania sprawozdania finansowego;
- 12) **Komitet audytu** - komitet do spraw audytu, o którym mowa w Rozporządzeniu nr 537/2014 działający w jednostkach zainteresowania publicznego;
- 13) **Jednostka zainteresowania publicznego** - podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 9 ustawy o biegłych rewidentach;

- 14) **Instytucja kredytowa** - podmiot, którego działalność opiera się na przyjmowaniu depozytów lub innych funduszy podlegających zwrotowi od klientów oraz na udzielaniu kredytów na własny rachunek, tj. bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa;
- 15) **Bank krajowy** - osoba prawna, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 Prawa bankowego utworzona zgodnie z przepisami prawa, działająca na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym i mająca siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 16) **Bank spółdzielczy** - bank będący spółdzielnią, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (tekst jednolity w Dz. U. z 2018, poz. 613);
- 17) **Bank zrzeszający** - bank w formie spółki akcyjnej, o którym mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (tekst jednolity w Dz. U. z 2018, poz. 613) utworzony przez banki spółdzielcze;
- 18) **Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa** - spółdzielnia w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (tekst jednolity w Dz. U. z 2017 poz. 2065 z późn. zm.);
- 19) **Matryca funkcji kontroli** – opis powiązania celów ogólnych i wyodrębnionych w ich ramach celów szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej z procesami istotnymi funkcjonującymi w instytucji kredytowej oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem ich przestrzegania (mapa systemu kontroli wewnętrznej);
- 20) **System kontroli wewnętrznej** - procedury i mechanizmy kontroli wewnętrznej, których celem jest wsparcie kierownictwa i pracowników instytucji kredytowej w prawidłowym i efektywnym wykonywaniu obowiązków.

II. Lista rekomendacji

Rekomendacja 1

Organy statutowe instytucji kredytowej powinny dolożyć wszelkich starań, aby powierzyć badanie sprawozdania finansowego biegłemu rewidentowi posiadającemu wiedzę i kompetencje zawodowe adekwatne do skali i stopnia złożoności działalności prowadzonej przez tą instytucję, a w szczególności do transakcji, dokonywanych przez instytucję kredytową oraz jej profilu ryzyka.

Rekomendacja 2

Komitet audytu lub inny organ nadzorczy lub kontrolny, któremu powierzono funkcję komitetu audytu opracowuje politykę wyboru i procedury wyboru firmy audytorskiej w instytucji kredytowej.

Rekomendacja 3

Zasady wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania ustawowego sprawozdania finansowego powinny zostać opracowane w sposób zapewniający ich transparentność oraz powinny określać czytelne, jednoznaczne i nie budzące wątpliwości kryteria wyboru firmy audytorskiej.

Rekomendacja 4

Na instytucji kredytowej spoczywa obowiązek informacyjny wobec Komisji Nadzoru Audytowego i Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie wszelkich zmian dotyczących umowy zawartej przez instytucję kredytową z firmą audytorską.

Rekomendacja 5

Instytucja kredytowa powinna mieć pewność przed wyborem firmy audytorskiej, że biegły rewident, który został rekomendowany do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego, spełnia warunki do wyrażenia bezstronnej, niezależnej i obiektywnej opinii o tym sprawozdaniu.

Rekomendacja 6

Instytucja kredytowa powinna współpracować z firmą audytorską i biegłymi rewidentami przeprowadzającymi badanie ustawowe sprawozdania finansowego w celu zwiększenia

wydajności i efektywności ich pracy w sposób zapewniający biegłemu rewidentowi zachowanie jego niezależności, obiektywizmu oraz zawodowego sceptycyzmu.

Rekomendacja 7

Instytucja kredytowa w ramach systemu zarządzania ryzykiem powinna zapewnić prawidłowe stosowanie matrycy funkcji kontroli.

Rekomendacja 8

Instytucja kredytowa powinna udostępnić biegłemu rewidentowi przeprowadzającemu ustawowe badanie sprawozdania finansowego całokształt korespondencji prowadzonej z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego co najmniej w okresie objętym sprawozdaniem finansowym podlegającym badaniu.

Rekomendacja 9

Instytucja kredytowa po każdym badaniu ustawowym sprawozdania finansowego powinna udostępniać Urzędowi Komisji Nadzoru Finansowego wszelkie dokumenty, dotyczące ustaleń biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego.

Rekomendacja 10

Firma audytorska oraz biegły rewident obowiązani są zachować w tajemnicy wszelkie informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania czynności rewizji finansowej.

Rekomendacja 11

Ujawnianie informacji, danych i dokumentów przez firmę audytorską lub biegłych rewidentów w ramach komunikacji z Komisją Nadzoru Finansowego nie narusza jakichkolwiek ograniczeń lub zobowiązań wynikających z obowiązujących przepisów prawa lub postanowień umownych dotyczących ujawniania i przekazywania informacji, danych i dokumentów.

Rekomendacja 12

Komunikacja pomiędzy firmą audytorską i biegłym rewidentem a Komisją Nadzoru Finansowego powinna mieć miejsce tak często, by zapewnić terminową wymianę informacji i danych na temat istotnych zagadnień zidentyfikowanych w trakcie wykonywania obowiązków przez każdą ze stron. Komunikacja może odbywać się na każdym etapie procesu nadzoru lub kontroli i może przebiegać dwojako: w formie pisemnej lub w formie bezpośrednich spotkań.

Forma pisemna powinna stanowić podstawowy sposób przekazywania informacji, danych i dokumentów źródłowych pomiędzy zainteresowanymi stronami.

Rekomendacja 13

Zasady postępowania w zakresie procesu ujawniania i wymiany danych, informacji i dokumentów źródłowych pomiędzy Komisją Nadzoru Finansowego, firmą audytorską, biegłymi rewidentami a komórką instytucji kredytowej odpowiedzialną za mechanizmy kontrolne opracowuje komitet audytu lub inny organ nadzorczy lub kontrolny, któremu powierzono funkcję komitetu audytu. Instytucja kredytowa zapewnia wdrożenie tych zasad.

Rekomendacja 14

Nadzorowana instytucja kredytowa powinna pozostać głównym źródłem informacji dla stron, tj. biegłego rewidenta, firmy audytorskiej i Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie wykonywanych przez nie zadań.

Rekomendacja 15

W celu poprawy jakości sprawozdawczości i wypracowania możliwie najlepszych praktyk rynkowych biegły rewident przeprowadzający badanie ustawowe sprawozdania finansowego instytucji kredytowej powinien na bieżąco przekazywać KNF dane i informacje na temat wszelkich kwestii, które są istotne z punktu widzenia nadzoru nad instytucją kredytową.

Rekomendacja 16

Biegły rewident przeprowadzający badanie ustawowe sprawozdania finansowego instytucji kredytowej powinien niezwłocznie powiadomić KNF oraz radę nadzorczą i zarząd instytucji kredytowej o wszelkich ujawnionych faktach, które mogą wskazywać na popełnienie przestępstwa, naruszenie przepisów regulujących działalność badanego podmiotu, naruszenie dobrych praktyk rynkowych lub inne zagrożenie interesów instytucji kredytowej, jak również istnienie przesłanek do wyrażenia opinii z zastrzeżeniem do sprawozdania finansowego, wyrażenia opinii negatywnej lub odmowy wyrażenia opinii.

Rekomendacja 17

Instytucja kredytowa powinna dążyć do zapewnienia stałej, płynnej i bezpośredniej wymiany informacji i danych pomiędzy jej komórką wewnętrzną odpowiedzialną za mechanizmy kontrolne, Komisją Nadzoru Finansowego, firmą audytorską i biegłymi rewidentami poprzez wspólne uczestnictwo w spotkaniach mających za przedmiot:

- analizę wyników inspekcji w instytucji kredytowej,
- ocenę sytuacji instytucji kredytowej,
- inne kwestie istotne dla funkcjonowania instytucji kredytowej (np. planowana fuzja lub przejęcie innej instytucji kredytowej).

Rekomendacja 18

W celu zapewnienia trwałego, płynnego i niezakłóconego przepływu informacji firma audytorska powinna zachować ciągłość wymiany danych i dokumentów z Komisją Nadzoru Finansowego w każdych okolicznościach, w tym w szczególności w przypadku zmiany zespołu osób przeprowadzających badanie ustawowe sprawozdania finansowego instytucji kredytowej ze strony firmy audytorskiej lub zmiany, odwołania, rezygnacji biegłego rewidenta wyznaczonego do przeprowadzenia badania ustawowego.

Rekomendacja 19

Komunikacja pomiędzy firmą audytorską i biegłym rewidentem a Komisją Nadzoru Finansowego w formie bezpośrednich spotkań powinna odbywać się w celu ułatwienia otwartej wymiany informacji i danych.

Rekomendacja 20

Pomiędzy reprezentantami firm audytorskich i biegłych rewidentów a Komisją Nadzoru Finansowego powinna mieć miejsce wymiana informacji w obszarze zagadnień istotnych dla realizacji celów nadzorczych i efektywności przeprowadzania badań sprawozdań finansowych, w celu wypracowania standardów lub propozycji planowanych zmian w obszarze badania sprawozdań finansowych instytucji kredytowych, wpływające na warunki sprawowania nadzoru lub metodologię przeprowadzania badań sprawozdań finansowych.

Rekomendacja 21

Instytucja kredytowa objęta nadzorem skonsolidowanym, tj. wchodząca w skład holdingu (w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 10 Prawa bankowego) lub grupy kapitałowej powinna umożliwić Komisji Nadzoru Finansowego niezwłoczne uzyskanie wszelkich informacji od firmy audytorskiej i biegłego rewidenta uczestniczących w przeprowadzaniu badania ustawowego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz firmy audytorskiej i biegłego rewidenta uczestniczących w przeprowadzaniu badania sprawozdań finansowych poszczególnych podmiotów wchodzących w skład holdingu lub grupy kapitałowej.

III. Rekomendacje

I. Ogólne zasady odpowiedzialności instytucji kredytowej za wybór biegłego rewidenta

Rekomendacja 1

Organy statutowe instytucji kredytowej powinny dolożyć wszelkich starań, aby powierzyć badanie sprawozdania finansowego biegłemu rewidentowi posiadającemu wiedzę i kompetencje zawodowe adekwatne do skali i stopnia złożoności działalności prowadzonej przez tą instytucję, a w szczególności do transakcji, dokonywanych przez instytucję kredytową oraz jej profilu ryzyka.

1.1 Dokonując wyboru biegłego rewidenta organy statutowe instytucji kredytowej powinny kierować się w szczególności takimi przesłankami jak obiektywizm, zawodowy sceptycyzm, uczciwość i należyta staranność biegłego rewidenta, przestrzeganie przez biegłego rewidenta zasad etyki zawodowej oraz tajemnicy zawodowej zgodnie z przepisami ustawy o biegłych rewidentach.

Rekomendacja 2

Komitet audytu lub inny organ nadzorczy lub kontrolny, któremu powierzono funkcję komitetu audytu opracowuje politykę wyboru i procedury wyboru firmy audytorskiej w instytucji kredytowej.

2.1 Komitet audytu powinien przedstawiać organowi zatwierdzającemu sprawozdanie finansowe rekomendację dotyczącą powołania firm audytorskich. O ile nie dotyczy to odnowienia zlecenia badania, rekomendacja komitetu audytu powinna zawierać uzasadnienie oraz przynajmniej dwie możliwości powierzenia zlecenia badania ustawowego. Komitet audytu powinien wyrazić również odpowiednio uzasadnioną preferencję wobec jednej z możliwości wskazanej w rekomendacji. W rekomendacji komitet audytu powinien wskazać, że jego rekomendacja jest wolna od wpływów strony trzeciej oraz że na komitet nie została nałożona żadnego rodzaju klauzula, która mogłaby ograniczać możliwość wyboru firmy audytorskiej do określonych kategorii lub wykazów firm audytorskich.

2.2 Instytucja kredytowa powinna bezpośrednio i niezwłocznie powiadamiać Komisję Nadzoru Finansowego oraz Komisję Nadzoru Audytowego o wszelkich podejmowanych przez strony trzecie

próbach narzucenia klauzuli umownej lub wpływania w inny niewłaściwy sposób na decyzję instytucji kredytowej co do wyboru firmy audytorskiej.

2.3 Wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania ustawowego sprawozdania finansowego dokonuje organ zatwierdzający sprawozdanie instytucji kredytowej, chyba że statut, umowa lub obowiązujące przepisy prawa stanowią inaczej.

2.4 Kierujący instytucją kredytową zawiera z firmą audytorską umowę o badania ustawowe sprawozdania finansowego. Pierwsza umowa o badanie ustawowe sprawozdania finansowego jest zawierana z firmą audytorską na okres nie krótszy niż dwa lata z możliwością przedłużenia na kolejne co najmniej dwuletnie okresy.

Rekomendacja 3

Zasady wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania ustawowego sprawozdania finansowego powinny zostać opracowane w sposób zapewniający ich transparentność oraz powinny określać czytelne, jednoznaczne i nie budzące wątpliwości kryteria wyboru firmy audytorskiej.

3.1 Zasady wyboru firmy audytorskiej powinny zostać uregulowane w wewnętrznej procedurze przyjętej do stosowania w instytucji kredytowej, określającej procedurę wyboru firmy audytorskiej oraz politykę wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania ustawowego sprawozdania finansowego.

3.2 Zasady wyboru firmy audytorskiej oraz inne regulacje wewnętrzne związane z procesem badania ustawowego sprawozdania finansowego (polityka świadczenia usług przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem, procedura świadczenia przez podmioty powiązane z firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem) powinny być zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, w tym w szczególności z ustawą o biegłych rewidentach oraz Rozporządzeniem nr 537/2014. W przypadku gdy instytucja kredytowa podlega przepisom ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz.U z 2017 r. poz. 1579, z późn. zm.) postępowanie przetargowe w zakresie wyboru firmy audytorskiej powinno odbywać się w trybie zamówień publicznych, o ile wymogi określone w przepisach ustawy prawo zamówień publicznych nie są sprzeczne z regulacjami wynikającymi z Rozporządzenia 537/2014.

3.3 Zasady wyboru firmy audytorskiej powinny zostać opracowane z uwzględnieniem następujących kryteriów:

- a) instytucja kredytowa może zaprosić dowolne firmy audytorskie do składania ofert w sprawie świadczenia usługi badania ustawowego, pod warunkiem zachowania mechanizmu rotacji kluczowego biegłego rewidenta i stopniowej rotacji najwyższego rangą personelu oraz zapewnienia, że z udziału w procedurze wyboru nie są wykluczone firmy, które uzyskały mniej niż 15% całkowitego wynagrodzenia z tytułu badań od instytucji kredytowych w poprzednim roku kalendarzowym,
- b) instytucja kredytowa przygotowuje dokumentację przetargową dla zaproszonych firm audytorskich. Dokumentacja przetargowa umożliwi poznanie szczegółowego zakresu działalności instytucji kredytowej oraz rodzaju badania ustawowego, które ma zostać przeprowadzone,
- c) dokumentacja przetargowa zawiera transparentne i niedyskryminujące kryteria wyboru, które są stosowane do oceny ofert złożonych przez firmy audytorskie oraz uwzględnia standardy jakości dotyczące funkcjonowania firm audytorskich na polskim rynku usług audytorskich,
- d) instytucja kredytowa może prowadzić bezpośrednie negocjacje z zainteresowanymi oferentami w trakcie procedury wyboru,
- e) instytucja kredytowa ocenia oferty złożone przez firmy audytorskie zgodnie z kryteriami wyboru określonymi w dokumentacji przetargowej.

3.4 Zasady wyboru firmy audytorskiej na potrzeby przeprowadzania badania ustawowego sprawozdania finansowego nie powinny w żaden sposób ograniczać możliwości wyboru firmy audytorskiej przez właściwy organ instytucji kredytowej (tj. organ zarządzający instytucji kredytowej lub komitet audytu instytucji kredytowej lub organ realizujący równoważne funkcje w instytucji kredytowej) do określonych kategorii podmiotów lub wykazów firm audytorskich.

Rekomendacja 4

Na instytucji kredytowej spoczywa obowiązek informacyjny wobec Komisji Nadzoru Audytowego i Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie wszelkich zmian dotyczących umowy zawartej przez instytucję kredytową z firmą audytorską.

4.1 Instytucja kredytowa powinna poinformować Komisję Nadzoru Audytowego i Komisję Nadzoru Finansowego z 7-dniowym wyprzedzeniem o zamiarze:

- a) wypowiedzenia umowy zawartej z firmą audytorską,
- b) skrócenia okresu obowiązywania umowy zawartej z firmą audytorską,
- c) zmiany, odwołania lub rezygnacji biegłego rewidenta,
- d) zmiany firmy audytorskiej.

4.2 Informacja, o której mowa w Rekomendacji pkt 4.1 powinna zawierać stanowisko instytucji kredytowej, uzasadniające zamiar wdrożenia zmian dotyczących umowy z biegłym rewidentem lub firmą audytorską.

4.3 Uzasadnienie zamiaru wdrożenia zmian dotyczących umowy z biegłym rewidentem lub firmą audytorską powinno w szczególności wskazywać, czy biegły rewident lub firma audytorska, których miałyby dotyczyć zmiany, wydał opinię z zastrzeżeniem, odmówił wydania opinii lub przedstawił uwagi objaśniające (lub zidentyfikowano błędy z poprzednich lat lub dokonano przekształcenia danych porównywalnych) dotyczące poprzednich okresów sprawozdawczych, wraz ze wskazaniem terminów wystąpienia wymienionych wyżej zdarzeń.

4.4 Umowę o badanie ustawowe sprawozdania finansowego można rozwiązać w sytuacji zaistnienia uzasadnionej podstawy. Za uzasadnioną podstawę można uznać w szczególności wystąpienie zdarzeń uniemożliwiających spełnienie wymagań określonych przepisami prawa dotyczącymi przeprowadzenia badania, zasadami etyki zawodowej, niezależności lub standardami wykonywania zawodu lub niedotrzymanie warunków umowy innych niż skutkujące możliwością wyrażenia opinii z zastrzeżeniem, opinii negatywnej lub odmowy wyrażenia opinii, przekształcenia, zmiany właścicielskie, zmiany organizacyjne uzasadniające zmianę firmy audytorskiej lub nieprzeprowadzenie badania.

4.5 Różnice poglądów w zakresie stosowania zasad rachunkowości lub standardów badania nie stanowią uzasadnionej podstawy rozwiązania umowy o badanie sprawozdania finansowego.

Rekomendacja 5

Instytucja kredytowa powinna mieć pewność przed wyborem firmy audytorskiej, że biegły rewident, który został rekomendowany do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego, spełnia warunki do wyrażenia bezstronnej, niezależnej i obiektywnej opinii o tym sprawozdaniu.

5.1 Przed zawarciem umowy o badanie ustawowe sprawozdania finansowego komitet audytu lub inny organ nadzorczy lub kontrolny, któremu powierzono funkcję komitetu audytu w instytucji kredytowej powinien mieć pewność, że wybrana do przeprowadzenia badania ustawowego firma audytorska oraz kluczowy biegły rewident udokumentowali spełnienie wymogów niezależności wynikających z obowiązujących przepisów i standardów jakości, a także, że w firmie audytorskiej istnieją rozwiązania organizacyjne zapobiegające zagrożeniom dla niezależności, firma audytorska dysponuje kompetentnymi pracownikami, posiada odpowiednie zasoby czasu oraz dysponuje innymi zasobami umożliwiającymi odpowiednie przeprowadzenie badania oraz że osoba wyznaczona jako kluczowy biegły rewident posiada uprawnienia do przeprowadzania obowiązkowych badań sprawozdań finansowych uzyskane w państwie Unii Europejskiej, w którym wymagane jest badanie.

5.2 Instytucja kredytowa przed zawarciem umowy powinna mieć pewność, że pracownicy i inne osoby, z których usług firma audytorska korzysta lub które nadzoruje i które biorą bezpośredni udział w czynnościach w zakresie badania posiadali odpowiednią wiedzę oraz umiejętności wynikające z dotychczasowego doświadczenia w celu realizacji przydzielonych im obowiązków, a także by wykonywane przez nich zlecenie badania było zgodne z obowiązującymi dla tego zlecenia standardami badania i obowiązującymi wymogami ustawowymi w zakresie niezależności oraz rotacji firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta.

5.3 Instytucja kredytowa powinna dochować wszelkich starań, by firma audytorska oraz członkowie zespołu mający wykonać badanie ustawowe sprawozdania finansowego i potencjalnie mogący wpłynąć na jego wynik spełniali wymóg niezależności od badanej jednostki i nie brali udziału w procesie podejmowania decyzji przez instytucję kredytową co najmniej w okresie objętym badanym sprawozdaniem finansowym oraz w okresie przeprowadzania badania.

II. Relacje komórki kontroli wewnętrznej z biegłymi rewidentami

Rekomendacja 6

Instytucja kredytowa powinna współpracować z firmą audytorską i biegłymi rewidentami przeprowadzającymi badanie ustawowe sprawozdania finansowego w celu zwiększenia wydajności i efektywności ich pracy w sposób zapewniający biegłemu rewidentowi zachowanie jego niezależności, obiektywizmu oraz zawodowego sceptycyzmu.

6.1 Instytucja kredytowa nie powinna ingerować w przeprowadzanie przez biegłego rewidenta badania sprawozdania finansowego w sposób, który mógłby wpływać na jego zawodowy sceptycyzm albo zagrażać jego niezależności i obiektywizmowi.

6.2 Instytucja kredytowa powinna zapewnić biegłemu rewidentowi warunki do zachowania zawodowego sceptycyzmu, w szczególności przy ocenie w szczególności szacunków dotyczących wartości godziwej i utraty wartości aktywów, rezerw i przyszłych przepływów pieniężnych, mających znaczenie dla zdolności instytucji kredytowej do kontynuowania działalności.

Rekomendacja 7

Instytucja kredytowa w ramach systemu zarządzania ryzykiem powinna zapewnić prawidłowe stosowanie matrycy funkcji kontroli.

7.1 W ramach celów ogólnych systemu kontroli wewnętrznej instytucja kredytowa powinna wyodrębnić cele szczegółowe i powiązać je z procesami funkcjonującymi w ramach jej struktury.

7.2 Cele szczegółowe systemu kontroli wewnętrznej w instytucji kredytowej powinny uwzględniać takie kwestie, jak zakres i stopień złożoności prowadzonej działalności, zakres stosowania przepisów prawa, standardów rynkowych i obowiązujących regulacji wewnętrznych, stopień realizacji planów operacyjnych i biznesowych, kompletność i prawidłowość procedur księgowych, funkcjonalność i bezpieczeństwo środowiska informatycznego, strukturę organizacyjną, zakres czynności objętych outsourcingiem i ich wpływ na efektywność systemu kontroli wewnętrznej zgodnie z Rekomendacją H dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach.

7.3 Konstrukcja matrycy funkcji kontroli powinna pozwalać na dokonanie przez biegłego rewidenta oceny skuteczności mechanizmów kontrolnych w zakresie zapewniania wiarygodności i rzetelności sprawozdania finansowego.

III. Udostępnianie biegłemu rewidentowi dokumentacji dotyczącej kontaktów instytucji kredytowej z KNF

Rekomendacja 8

Instytucja kredytowa powinna udostępnić biegłemu rewidentowi przeprowadzającemu ustawowe badanie sprawozdania finansowego całokształt korespondencji prowadzonej z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego co najmniej w okresie objętym sprawozdaniem finansowym podlegającym badaniu.

8.1 Jeżeli w okresie objętym sprawozdaniem finansowym podlegającym badaniu ustawowemu instytucja kredytowa stanowiła przedmiot kontroli, w tym inspekcji organu nadzoru finansowego, powinna udostępnić biegłemu rewidentowi przeprowadzającemu badanie ustawowe wszystkie posiadane protokoły z kontroli lub inspekcji zarówno kompleksowych, jak i problemowych przeprowadzonych przez nadzór finansowy lub inne podmioty.

8.2 W przypadku, gdy biegły rewident po raz pierwszy przeprowadza badanie ustawowe sprawozdania finansowego instytucji kredytowej, instytucja kredytowa powinna udostępnić mu również protokoły z inspekcji przeprowadzonych w badanym podmiocie w okresach poprzedzających okres objęty sprawozdaniem finansowym podlegającym badaniu.

8.3 Udostępniona biegłemu rewidentowi korespondencja z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego powinna obejmować w szczególności protokoły podsumowujące wyniki kontroli, wyniki Badania i Oceny Nadzorczej (BION) oraz zalecenia nadzorcze wraz z raportami okresowymi instytucji kredytowej dotyczącymi terminów i stopnia zaawansowania ich realizacji.

IV. Dokumentacja z badania sprawozdania finansowego i jej dostępność

Rekomendacja 9

Instytucja kredytowa po każdym badaniu ustawowym sprawozdania finansowego powinna udostępniać Urzędowi Komisji Nadzoru Finansowego wszelkie dokumenty, dotyczące ustaleń biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego.

9.1 Rekomendacja stanowi rozszerzenie obowiązku przekazania KNF sprawozdania finansowego i sprawozdania z badania biegłego rewidenta wraz z odpisem uchwały lub postanowienia organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego i podziale zysku lub pokryciu straty.

9.2 Dokumenty, dotyczące ustaleń biegłego rewidenta z badania ustawowego sprawozdania finansowego instytucji kredytowej powinny obejmować w szczególności:

- a) protokół ze spotkania podsumowującego z udziałem zarządu i rady nadzorczej instytucji kredytowej,
- b) protokół ze spotkania z komitetem audytu,
- c) list i rekomendacje dla zarządu instytucji kredytowej,
- d) odpowiedź zarządu na skierowany przez biegłego rewidenta list po badaniu sprawozdania finansowego wraz z harmonogramem realizacji rekomendacji biegłego rewidenta,
- e) sprawozdanie dodatkowe dla komitetu audytu, którego obowiązek sporządzenia wynika z art. 11 Rozporządzenia 537/2014
- f) okresowe informacje z realizacji przez instytucję kredytową harmonogramu rekomendacji przekazanych przez biegłego rewidenta.

V. Tajemnica zawodowa

Rekomendacja 10

Firma audytorska oraz biegły rewident obowiązani są zachować w tajemnicy wszelkie informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania czynności rewizji finansowej.

10.1 Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie jest ograniczony w czasie. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej obejmuje również inne osoby, którym udostępniono informacje objęte tajemnicą, chyba że zasady ich ujawnienia określają przepisy odrębne.

Rekomendacja 11

Ujawnianie informacji, danych i dokumentów przez firmę audytorską lub biegłych rewidentów w ramach komunikacji z Komisją Nadzoru Finansowego nie narusza jakichkolwiek ograniczeń lub zobowiązań wynikających z obowiązujących przepisów prawa lub postanowień umownych dotyczących ujawniania i przekazywania informacji, danych i dokumentów.

11.1 Wszelkie informacje, dane i dokumenty ujawniane w ramach komunikacji pomiędzy firmą audytorską lub biegłymi rewidentami a Komisją Nadzoru Finansowego podlegają przepisom o tajemnicy zawodowej, wiążącym Komisję Nadzoru Finansowego i obsługujący Komisję Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

VI. Ujawnianie i wymiana informacji między biegłymi rewidentami a Komisją Nadzoru Finansowego

Rekomendacja 12

Komunikacja pomiędzy firmą audytorską i biegłym rewidentem a Komisją Nadzoru Finansowego powinna mieć miejsce tak często, by zapewnić terminową wymianę informacji i danych na temat istotnych zagadnień zidentyfikowanych w trakcie wykonywania obowiązków przez każdą ze stron. Komunikacja może odbywać się na każdym etapie procesu nadzoru lub kontroli i może przebiegać dwojako: w formie pisemnej lub w formie bezpośrednich spotkań. Forma pisemna powinna stanowić podstawowy sposób przekazywania informacji, danych i dokumentów źródłowych pomiędzy zainteresowanymi stronami.

12.1 Komunikacja pomiędzy firmą audytorską i biegłym rewidentem a Komisją Nadzoru Finansowego powinna być otwarta, konstruktywna oraz prowadzona w formie pisemnej w przypadku zagadnień wymagających przejrzystości przekazu oraz udokumentowania przepływu informacji, danych i dokumentów źródłowych. Przykładowo, komunikacja pisemna wskazana jest

w przypadkach dotyczących technicznych zmian regulacyjnych, sprawozdawczości, mechanizmów kontrolnych i ich niezależnego monitorowania, zmian w obowiązujących przepisach i innych złożonych kwestii.

Rekomendacja 13

Zasady postępowania w zakresie procesu ujawniania i wymiany danych, informacji i dokumentów źródłowych pomiędzy Komisją Nadzoru Finansowego, firmą audytorską, biegłymi rewidentami a komórką instytucji kredytowej odpowiedzialną za mechanizmy kontrolne opracowuje komitet audytu lub inny organ nadzorczy lub kontrolny, któremu powierzono funkcję komitetu audytu. Instytucja kredytowa zapewnia wdrożenie tych zasad.

13.1 Instytucja kredytowa powinna wyodrębnić odpowiednie zasoby dedykowane komunikacji pomiędzy Komisją Nadzoru Finansowego, firmą audytorską, biegłymi rewidentami a komórką instytucji kredytowej odpowiedzialną za mechanizmy kontrolne.

Rekomendacja 14

Nadzorowana instytucja kredytowa powinna pozostać głównym źródłem informacji dla stron, tj. biegłego rewidenta, firmy audytorskiej i Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie wykonywanych przez nie zadań.

14.1 Zakres udostępnianych oraz przekazywanych danych i informacji powinien odpowiadać kompetencjom i zadaniom realizowanym przez każdą ze stron, z uwzględnieniem istotności danych i informacji.

14.2 Za dane i informacje podlegające przekazaniu jako istotne można uznać w szczególności dane i informacje dotyczące zagadnień związanych z procedurami kontrolnymi lub odnoszące się do dowodów uzyskanych w ramach badania lub wniosków biegłych rewidentów, które mogą ułatwić sprawowanie przez KNF funkcji nadzorczych.

Rekomendacja 15

Biegły rewident przeprowadzający badanie ustawowe sprawozdania finansowego instytucji kredytowej powinien na bieżąco przekazywać KNF dane i informacje na temat wszelkich kwestii, które są istotne z punktu widzenia nadzoru nad instytucją kredytową.

15.1 Istotne informacje oznaczają informacje i dane uzyskane w trakcie badania ustawowego sprawozdania finansowego, w tym w szczególności dotyczące takich zagadnień, jak otoczenie zewnętrzne i profil ryzyka instytucji kredytowej, kontrole wewnętrzne, ład korporacyjny, zdolność

instytucji kredytowej do kontynuowania działalności, podejście kontrolne, sprawozdania finansowe, wycena aktywów i pasywów, sprawozdanie z badania ustawowego, komunikacja z organem zarządzającym lub komitetem audytu instytucji kredytowej lub organem realizującym równoważne funkcje w instytucji kredytowej w sprawach związanych ze sprawozdawczością finansową i funkcjami kontroli.

Rekomendacja 16

Biegły rewident przeprowadzający badanie ustawowe sprawozdania finansowego instytucji kredytowej powinien niezwłocznie powiadomić KNF oraz radę nadzorczą i zarząd instytucji kredytowej o wszelkich ujawnionych faktach, które mogą wskazywać na popełnienie przestępstwa, naruszenie przepisów regulujących działalność badanego podmiotu, naruszenie dobrych praktyk rynkowych lub inne zagrożenie interesów instytucji kredytowej, jak również istnienie przesłanek do wyrażenia opinii z zastrzeżeniem do sprawozdania finansowego, wyrażenia opinii negatywnej lub odmowy wyrażenia opinii.

16.1 Biegły rewident powinien niezwłocznie dostarczyć Komisji Nadzoru Finansowego wszelkie istotne informacje i dane z punktu widzenia nadzoru nad instytucją kredytową.

16.2 Biegły rewident może wystąpić do Komisji Nadzoru Finansowego o udostępnienie danych i informacji dotyczących kwestii mających lub mogących mieć znaczenie dla przeprowadzenia badania ustawowego sprawozdania finansowego instytucji kredytowej, nie stanowiących tajemnicy prawnie chronionej.

Rekomendacja 17

Instytucja kredytowa powinna dążyć do zapewnienia stałej, płynnej i bezpośredniej wymiany informacji i danych pomiędzy jej komórką wewnętrzną odpowiedzialną za mechanizmy kontrolne, Komisją Nadzoru Finansowego, firmą audytorską i biegłymi rewidentami poprzez wspólne uczestnictwo w spotkaniach mających za przedmiot:

- analizę wyników inspekcji w instytucji kredytowej,
- ocenę sytuacji instytucji kredytowej,
- inne kwestie istotne dla funkcjonowania instytucji kredytowej (np. planowana fuzja lub przejęcie innej instytucji kredytowej).

17.1 Formuła i harmonogram spotkań powinny zostać ustalone w sposób zapewniający terminowość wymiany informacji, danych i dokumentów źródłowych.

17.2 Częstotliwość i regularność wymiany informacji, danych i dokumentów źródłowych dotyczących nadzorowanej instytucji kredytowej powinny zapewnić odpowiednie warunki dla sprawowania skutecznego i efektywnego nadzoru nad instytucjami kredytowymi. Wymiana informacji powinna następować nie rzadziej niż raz w danym roku kalendarzowym.

Rekomendacja 18

W celu zapewnienia trwałego, płynnego i niezakłóconego przepływu informacji firma audytorska powinna zachować ciągłość wymiany danych i dokumentów z Komisją Nadzoru Finansowego w każdych okolicznościach, w tym w szczególności w przypadku zmiany zespołu osób przeprowadzających badanie ustawowe sprawozdania finansowego instytucji kredytowej ze strony firmy audytorskiej lub zmiany, odwołania, rezygnacji biegłego rewidenta wyznaczonego do przeprowadzenia badania ustawowego.

18.1 Firma audytorska oraz biegły rewident powinni właściwie dokumentować całokształt komunikacji w celu zapewnienia, że następcy pracowników i innych osób zaangażowanych w przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego instytucji kredytowej mają dostęp do wystarczających informacji na temat dotychczas prowadzonej komunikacji. Dokumentacja wewnętrzna może obejmować przykładowo protokoły lub streszczenia protokołów, wnioski z dyskusji, planowane działania.

18.2 Firma audytorska oraz biegły rewident powinni zapewnić intensywność wymiany informacji proporcjonalną do zakresu i rozmiaru działalności instytucji kredytowej oraz jej istotności dla zapewnienia stabilności systemu finansowego.

18.3 Uczestnikami komunikacji powinny być osoby upoważnione do reprezentacji danej strony i dysponujące odpowiednią wiedzą.

Rekomendacja 19

Komunikacja pomiędzy firmą audytorską i biegłym rewidentem a Komisją Nadzoru Finansowego w formie bezpośrednich spotkań powinna odbywać się w celu ułatwienia otwartej wymiany informacji i danych.

19.1 Komunikacja w formie bezpośrednich spotkań powinna mieć charakter wspierający (dodatkowy) względem komunikacji w formie pisemnej. Komunikacja w formie bezpośrednich spotkań może być inicjowana przez każdą ze stron.

19.2 W przypadku, gdy wymagane lub podejmowane są zintensyfikowane działania nadzorcze komunikacja powinna być prowadzona z większą częstotliwością w celu uzyskania bardziej precyzyjnych informacji na temat instytucji kredytowej (komunikacja szczegółowa).

Rekomendacja 20

Pomiędzy reprezentantami firm audytorskich i biegłych rewidentów a Komisją Nadzoru Finansowego powinna mieć miejsce wymiana informacji w obszarze zagadnień istotnych dla realizacji celów nadzorczych i efektywności przeprowadzania badań sprawozdań finansowych, w celu wypracowania standardów lub propozycji planowanych zmian w obszarze badania sprawozdań finansowych instytucji kredytowych, wpływające na warunki sprawowania nadzoru lub metodologię przeprowadzania badań sprawozdań finansowych.

20.1 Komunikacja powinna być prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym z uregulowaniami Prawa bankowego.

20.2 Komunikacja powinna być realizowana tak często, jak jest to konieczne dla zapewnienia terminowej wymiany informacji, danych i dokumentów istotnych dla realizacji zadań nadzorczych i badania ustawowego instytucji kredytowych, tj. co najmniej raz w roku.

20.3 Komunikacja powinna być prowadzona niezależnie od harmonogramu spotkań realizowanych w relacjach indywidualnych pomiędzy firmą audytorską lub biegłym rewidentem przeprowadzającym badanie sprawozdania instytucji kredytowej a Komisją Nadzoru Finansowego.

20.4 Komunikacja powinna być prowadzona na każdym etapie realizacji przez Komisję Nadzoru Finansowego procesu nadzorczego lub stosowania mechanizmów kontrolnych wobec instytucji kredytowych. Częstotliwość i terminy komunikacji powinny być wzajemnie konsultowane przez zainteresowane strony.

20.5 Firma audytorska i biegły rewident wypełniając ustawowe obowiązki w zakresie badania sprawozdań finansowych instytucji kredytowych powinni współpracować z Komisją Nadzoru Finansowego z zachowaniem zasady niezależności i suwerenności.

20.6 Żadna ze stron nie powinna wykorzystywać efektów pracy drugiej strony podczas realizacji przypisanych jej zadań i obowiązków.

IX. Badanie sprawozdań finansowych podmiotów objętych nadzorem

skonsolidowanym

Rekomendacja 21

Instytucja kredytowa objęta nadzorem skonsolidowanym, tj. wchodząca w skład holdingu (w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 10 Prawa bankowego) lub grupy kapitałowej powinna umożliwić Komisji Nadzoru Finansowego niezwłoczne uzyskanie wszelkich informacji od firmy audytorskiej i biegłego rewidenta uczestniczących w przeprowadzaniu badania ustawowego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz firmy audytorskiej i biegłego rewidenta uczestniczących w przeprowadzaniu badania sprawozdań finansowych poszczególnych podmiotów wchodzących w skład holdingu lub grupy kapitałowej.

21.1 Instytucja kredytowa powinna podjąć wszelkie możliwe działania w celu zapewnienia, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia w sposób prawidłowy, rzetelny i jasny sytuację finansową holdingu lub grupy kapitałowej. W związku z tym instytucja kredytowa będąca podmiotem dominującym holdingu lub grupy kapitałowej powinna dążyć do wyboru i zlecenia badania ustawowego sprawozdań finansowych poszczególnych podmiotów wchodzących w skład holdingu lub grupy kapitałowej jednej firmie audytorskiej.

21.2 Instytucja kredytowa powinna udostępnić firmie audytorskiej i biegłemu rewidentowi badającemu skonsolidowane sprawozdanie finansowe informacje o wszelkich zdarzeniach ekonomicznych w celu uwzględnienia w procesie badania sprawozdania finansowego istnienia związków gospodarczych, które mogą mieć wpływ na ryzyko finansowe ponoszone przez instytucję kredytową (ryzyko finansowe).

21.3 Instytucja kredytowa powinna traktować jako zdarzenie ekonomiczne każde zdarzenie gospodarcze, personalne, organizacyjne, a także istotne plany inwestycyjne, istotne plany akwizycyjne oraz wszelkie inne zdarzenia mające lub mogące mieć wpływ na sytuację finansową instytucji kredytowej, roszczenia podmiotów trzecich oraz zmiany w strukturze i metodologii zarządzania.

Spis treści

I. Wstęp	2
II. Definicje	5
II. Lista rekomendacji	8
Rekomendacja 1	8
Rekomendacja 2	8
Rekomendacja 3	8
Rekomendacja 4	8
Rekomendacja 5	8

Rekomendacja 6	8
Rekomendacja 7	9
Rekomendacja 8	9
Rekomendacja 9	9
Rekomendacja 10	9
Rekomendacja 11	9
Rekomendacja 12	9
Rekomendacja 13	10
Rekomendacja 14	10
Rekomendacja 15	10
Rekomendacja 16	10
Rekomendacja 17	10
Rekomendacja 18	11
Rekomendacja 19	11
Rekomendacja 20	11
Rekomendacja 21	11
III. Rekomendacje	12
I. Ogólne zasady odpowiedzialności instytucji kredytowej za wybór biegłego rewidenta	12
Rekomendacja 1	12
Rekomendacja 2	12
Rekomendacja 3	13
Rekomendacja 4	14
Rekomendacja 5	15
II. Relacje komórki kontroli wewnętrznej z biegłymi rewidentami	16
Rekomendacja 6	16
Rekomendacja 7	17
III. Udostępnianie biegłemu rewidentowi dokumentacji dotyczącej kontaktów instytucji kredytowej z KNF	17
Rekomendacja 8	17
IV. Dokumentacja z badania sprawozdania finansowego i jej dostępność	18
Rekomendacja 9	18
V. Tajemnica zawodowa	19
Rekomendacja 10	19
Rekomendacja 11	19
VI. Ujawnianie i wymiana informacji między biegłymi rewidentami a Komisją Nadzoru Finansowego	19
Rekomendacja 12	19
Rekomendacja 13	20
Rekomendacja 14	20
Rekomendacja 15	20
Rekomendacja 16	21
Rekomendacja 17	21
Rekomendacja 18	22
Rekomendacja 19	22
Rekomendacja 20	23
IX. Badanie sprawozdań finansowych podmiotów objętych nadzorem skonsolidowanym	23
Rekomendacja 21	24
Spis treści	24

